

A VÁM- ÉS PÉNZÜGYŐRSÉG RENDVÉDELMI SZEREPE⁸⁴

A Magyar Köztársaság Kormányának feladataira és hatásköreire vonatkozó törvényi szabályozás jellemzője, hogy egyrészt hatásköri szabályokat állapít meg, másrészt rögzíti a kormányhoz tartozó legfontosabb feladatcsoportokat, amelyek közül kiemelendő, hogy a Kormány irányítja a Magyar Honvédséget és felel a rendvédelmi szervek működéséért. A Kormány e feladatait a rendészeti szervek útján valósítja meg.

Balla Zoltán szerint a rendészet olyan állami, közigazgatási tevékenység, amely a közbiztonság megzavarásának megelőzésére, a közvetlenül zavaró magatartás megakadályozására és a megzavart rend helyreállítására irányul.⁸⁵ E fogalom-meghatározás elemei:

- a rendészet a közigazgatásban realizálódó állami feladat,
- feladatait, hatáskörét jogszabályok rögzítik,
- a közhatalom birtokában akár kényszert is alkalmazhat,
- működése centrumában a rend vigyázása áll,
- legtipikusabb szerve a rendőrség.

A rendvédelmi szervek közös jellemzője, hogy hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyát az un. szolgálati törvény⁸⁶ (Hszt.) határozza meg, mely törvény a közrend és közbiztonság megóvása érdekében akár az állampolgári jogok korlátozását is tartalmazza. A rendvédelmi szervek tagjaival szemben elvárás, hogy a Magyar Köztársaság függetlenségének, alkotmányos rendjének, valamint a lakosság és az ország anyagi javainak védelmét lássa el. A feladat végrehajtása érdekében az állam hűséget, bátor helytállást követel meg a rendvédelmi szervek tagjaitól. A hivatásos állomány tagjai a törvények és más jogszabályok, valamint a nemzetközi jog előírásainak megfelelően, a fegyveres szervek feladataihoz igazodó szakmai ismeretek birtokában különleges közszolgálatot teljesítenek. A rendvédelmi szervek közös jellemzője, hogy szervezeti felépítésük hierarchikus, szervezetükben dolgozók pedig szigorú alá- és

⁸⁴ E tanulmány a Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja által „Határőrség és rendőrség – az integrált rendvédelem” címmel 2007. június 21-én megtartott nemzetközi tudományos konferencián elhangzott korreferátum írási változata, amely – technikai okok miatt – a fenti konferencia anyagát közreadó Pécsi Határőr Tudományos Közlemények hetedik számából kimaradt.

⁸⁵ Vö: Balla Zoltán: A rendészet fogalmának tisztázásához. Magyar Közigazgatás. 2001/1. sz. 18-19. o.

⁸⁶ A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény

főlérendeltségben végzik tevékenységüket. A Hszt. külön nevesíti a rendvédelmi szerveket, amelyek:

- a rendőrség,
- a polgári védelem,
- a vám- és pénzügyőrség,
- a büntetés-végrehajtási szervezet,
- az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóság
- valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok.

A Vám- és Pénzügyőrség jogállása és szervezete

A Vám- és Pénzügyőrség az adópolitikáért felelős miniszter (pénzügyminiszter) irányítása és felügyelete alatt álló fegyveres, rendvédelmi, államigazgatási szerv, amely önálló jogi személyiséggel, országos hatáskörrel rendelkező önállóan gazdálkodó központi költségvetési szerv. A Kormány vámhatóságként a Vám- és Pénzügyőrséget jelölte ki. A Vám- és Pénzügyőrség az adópolitikáért felelős miniszter által irányított minisztérium költségvetési fejezetén belül önálló címként szerepel, amely magában foglalja a felső-, közép- és alsó fokú szerveinek költségvetését is. A Vám- és Pénzügyőrséget az országos parancsnok vezeti, aki szolgálati előljárója a Vám- és Pénzügyőrség személyi állományának. A személyi állomány hivatásos állományú tagokból és közalkalmazottakból tevődik össze. A hivatásos állomány 37.3%-a rendelkezik főiskolai egyetemi végzettséggel, és további 12%-a folytat jelenleg is felsőfokú intézményben tanulmányokat. A nyelvvizsgával rendelkező kollégák aránya 35%.

Az országos parancsnok

A jogszabályok és az állami irányítás egyéb jogi eszközei által meghatározott keretek között:

- önálló felelősséggel vezeti az országos parancsnokságot, irányítja és ellenőrzi a középfokú és alsó fokú szervek működését;
- hatósági jogkörrel rendelkezik, másodfokon jár el az országos parancsnokság határozataival, végzéseivel ellen benyújtott fellebbezések tekintetében, valamint felügyeleti jogkört gyakorol az országos parancsnokság által hozott, de bíróság által felül nem vizsgált határozatok, végzések esetében;
- a hatósági jogkörrel rendelkező alsó fokú szervek szervezetén belül - költségvetési jogalanyisággal nem rendelkező - kirendeltségeket hozhat létre és szüntethet meg;

- a Vám- és Pénzügyőrség szervezetén belül hatósági jogkörrel és költségvetési jogalanyisággal nem rendelkező szervezetet hozhat létre és szüntethet meg;

A vámszervezet irányításával és ellenőrzésével kapcsolatos feladatait a pénzügyminiszter által jóváhagyott szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni;

A Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága feladat- és hatásköre

A Vám- és Pénzügyőrség felsőfokú szerve a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága (a továbbiakban: Országos parancsnokság). Az országos parancsnokság székhelye Budapest.

Az országos parancsnokság feladata és hatásköre:

- amennyiben a 314/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet másként nem rendelkezik, másodfokon jár el a hatósági jogkörrel rendelkező közép fokú szervek első fokon hozott határozatait és végzései ellen benyújtott jogorvoslatok esetében,
- végzi a vám és a vámmal együtt beszedendő nem közösségi adók és díjak vonatkozásában a felüellenőrzést,
- biztosítja és koordinálja a Vám- és Pénzügyőrség alsó- és közép fokú szerveinek működését, továbbá végzi e szervek tevékenységének irányítását, felügyeletét és ellenőrzését,
- képviseli a Vám- és Pénzügyőrséget a nemzetközi ügyekben, közreműködik a nemzetközi kapcsolattartásban, különös tekintettel az Európai Unió szerveivel történő kapcsolattartásra,
- végzi az Európai Csalásellenes Hivatallal (OLAF) történő együttműködéssel és koordinációval kapcsolatban a külön törvényben meghatározott feladatokat.

A Vám- és Pénzügyőrség hatósági jogkörrel rendelkező, továbbá hatósági jogkörrel nem rendelkező szervekből áll. A hatósági jogkörrel nem rendelkező szervek feladata:

- a Vám- és Pénzügyőrség technikai, anyagi eszközzel való ellátása,
- a Vám- és Pénzügyőrség őrzésvédelmi, szállítási és egyéb logisztikai tevékenységének, valamint
- a rendszerintegrációs, alkalmazásfejlesztési és adatszolgáltatási tevékenységének ellátása,
- az informatikai üzemeltetési, a pénzügyi, gazdálkodási feladatok végzése,
- az állomány képzése és továbbképzése, valamint

- az egészségügyi, szociális és kulturális ellátás megszervezése.

A testület hatósági jogkörrel rendelkező közép fokú szervei az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság szempontjából részjogkörű szervek, melyek 2000. évtől regionális szinten szerveződtek, és hatósági jogkörrel rendelkeznek.

Illetékesség

Az országos parancsnokság illetékessége kiterjed a Magyar Köztársaság területére. A Vám- és Pénzügyőrség hatósági jogkörrel rendelkező közép fokú szerveinek illetékességéről a 24/2004. (IV. 23.) PM rendelet 4. §-a rendelkezik, e szervek 2000 óta regionális szervezeti egységekként működnek. A Vám- és Pénzügyőrség fővámhivatalainak illetékességéről a 24/2004. (IV. 23.) PM rendelet 13. §-ának (1)-(2) bekezdése rendelkezik. A Vám- és Pénzügyőrség regionális jövedéki központjainak illetékességéről a 24/2004. (IV. 23.) PM rendelet 13. §-ának (3) bekezdése rendelkezik. A Vám-és Pénzügyőrség tevékenysége, mint rendvédelmi szerv tevékenysége négy fő szakterületre osztható:

- jövedéki igazgatás,
- vámigazgatás
- határrendészeti tevékenység.
- nyomozati tevékenység.

E négy fő szakterületen kívül azonban, a testülettel szemben a költségvetési törvény, és a felügyelő pénzügyminiszter konkrét számokat és konkrét előírásokat fogalmaz meg. A Vám és Pénzügyőrség a rendvédelmi szervek közül egyedülálló a tekintetben, hogy tevékenységét és megítélését a költségvetési bevételek erőteljesen meghatározzák.

A tavalyi évben minden idők legnagyobb mértékű előirányzat-túlteljesítését sikerült megvalósítani, mely nem csupán az összbevételi mutatókat érintően, hanem valamennyi, a testület hatáskörébe tartozó bevételi nem tekintetében eredményezett pluszbevételeket. Közöttük a bruttó vám saját forrás az előirányzatot több mint 27 %-kal haladta meg, a regisztrációs adónemben 9 százalékos túlteljesítés, importáfában 3.6 %, jövedéki adóban 3.5 %, energiaadóban 4.2 %, a bérfőzési szeszadó előirányzatán 85 % többletbevétel keletkezett. A vámbeszedési tevékenység elismerését jelenti, hogy az Európai Unióval kötött megállapodás értelmében a saját forrásokat biztosító nemzeti rendszerek önellenőrzési státusának elnyerése érdekében úgynevezett „próbaellenőrzést” végezhetett a vám-és pénzügyőrség, mely jelenleg kiértékelés alatt áll. Önellenőrzést (Joint Audit ellenőrzést) az Európai Unió tagállamai közül jelenleg csak három tagországban végeznek. A testület vám- és jövedéki informatikai rendszereinek fejlesztése – saját fejlesztési kapacitások alkalmazásával – folyamatos az elektronikus alapú eljárások, a szolgáltató ügyintézés teljesebbé tétele érdekében. A vámmodernizáció jegyében

végrehajtott egyszerűsítések, a szolgáltató jellegű vámeljárások, az ügyfelek működési környezetének – jogszabályban rögzített feltételek melletti – könnyítése jelentős áruforgalom-növekedést eredményezett, amely növekedés az importban 30 %-ot, az exportban pedig 40 %-ot ért el. Egyben sikerült teljes egészében felszámolni a jogsértő módon kezdeményezett vámkezelési kérelmeket is.

A feketegazdaság megnyilvánulásaként értékelhető, s jelentős bevételkiesést okozó illegális üzemanyag-, cigaretta- és alkoholtermék kereskedelem felszámolására a korábbinál hatékonyabb intézkedés, ún. gyorsított jövedéki eljárás került bevezetésre a határátkelőhelyeken. Az intézkedésnek köszönhetően, jelentősen csökkent az illegális, egyben nőtt a legális forgalom, mely például a cigaretta adózott magyarországi forgalmában látványos növekedést jelentett. Míg 2005-ben 14,2 milliárd szál került eladásra, addig 2006-ban már valamivel több, mint 17 milliárd szál. Az intézkedések másodlagos, de rendkívül pozitív hatása továbbá az is, hogy az utazási szokások megváltozásával csökkent a várakozási idő a határállomásokon. A jövedéki adóbevételekre komoly hatást gyakorolt a mélységi felderítés mobil laborokkal történő támogatása, amelynek eredményeként az üzemanyag-turizmus visszaszorult, és a térségben lévő töltőállomások forgalma nagymértékben növekedett. Az üzemanyagok jövedéki adójából és a kapcsolódó áfából származó adóbevételi többlet csak a keleti ország részben megközelítőleg tizennégy milliárd forint volt. A pozitív bevételi hatásokon túl azonban legalább olyan fontos „fegyvertény”, hogy a gazdasági élet szereplői a piac tisztulását, a versenyfeltételek egyensúlyának erősödését jelezték számunkra vissza, melyben a testület érdeme elvitathatatlan. Az elmúlt év első negyedévében a regisztrációs adóra elkövetett jogsértéseket lehetett prognosztizálni. Azonnali lépéseket kellett tehát tenni, melyek azonban nem csupán a Vám- és Pénzügyőrséget érintették, hanem az adóeljárársban fontos szerepet játszó okmányirodákat is. A két szervezet között kiépített közvetlen adatkapcsolat fontos célja volt az eljárások teljes zártságának megteremtése, ezáltal a visszaélések elkerülésének biztosítása, másrészt a regisztrációs adóeljárársok 2004. évi bevezetésétől eltelt időszak felülvizsgálata – a rendelkezésre álló adatbázisok alapján –, és az esetleges jogsértések kiszűrése. A vizsgálat alá vont közel 600 000 gépkocsi közül csupán négy százalékban volt fellelhető visszaélés.

Megkezdődött az e-reg fejlesztése (az e-vám mintájára fejlesztett elektronikus alapú eljárásrend), mely jelentős mértékben gyorsítja majd a regisztrációs adóeljárársokat.

Bűnügyi felderítési adatok

A Vám- és Pénzügyőrségen belül a nyomozószolgálat önálló szakterületként külön szervezeti egységben látja el feladatait, közvetlen központi irányítás mellett. A szervezet bűnüldözési tevékenységének középpontjában a feketegazdaság elleni fellépés, a tisztességes piaci szereplők mozgásterének bővítése, a testület hatáskörébe tartozó bűncselekményekkel szembeni határozott

intézkedések állnak. E stratégiai célkitűzésekhez rendelt feladatokat – a testület középtávú stratégiájában rögzítve – a bünygyi szakterület sikeresen, az előző éveket meghaladó hatékonysággal hajtja végre.

E hatékonyságot a felderítési és nyomozati mutatók jól tükrözik, hiszen az elmúlt évben a Vám- és Pénzügyőrség által felderített összes bűncselekmény és szabálysértés esetszámában közel 15 %-os növekedés volt tapasztalható (ez 70 337 esetet jelent), az elkövetési érték több mint 85 %-os emelkedést mutatott (amely 80,8 milliárd Ft), 101 kábítószerre elkövetett jogsértés, és több mint 222 kg kábítószer, illetve 210 000 darab szintetikus kábítószer felderítésében és lefoglalásában realizálódott. Ez utóbbi több mint háromszorosa az előző évinek.

A hamisított termékek felderítésében 16,7 százalékos növekedés volt tapasztalható, a lefoglalt érték (4,65 milliárd Ft) követte az esetszám növekvő tendenciáját.

A szellemi tulajdonjogok védelme érdekében kifejtett intézkedéseink hatására esetszámban, elkövetési és lefoglalási értékben is több mint kétszeres növekedésről számolhatunk be. Az elmúlt évben a testülethez mintegy 5200 büntetőfeljelentés érkezett (ez 19,5 százalékos emelkedés), több mint 9000 nyomozás került megindításra (46,7 százalékos növekedés), illetve több mint 3800 nyomozás fejeződött be, köztük közel 2500 vádemelési javaslattal.

A büntető eljárási törvény (1998. évi XIX. törvény) módosításával nyolc újabb pénzügyi-gazdasági típusú bűncselekmény felderítése is (2006. szeptember 15-ével) a vám-és pénzügyőrség hatáskörébe került. A nyomozóhatósági jogkör kibővült a hitelező jogtalan előnyben részesítésével, a számvitel rendjének megsértésével, az adócsalások teljes körével, a munkáltatással összefüggő és a járulékra, adóra vagy költségvetési támogatásra elkövetett csalásokkal, az európai közösség pénzügyi érdekeinek sérelmére elkövetett ügyekkel, az adó- és költségvetési támogatásokkal való visszaélésekkel, a jogosulatlan gazdasági előny megszerzésével, valamint csődbüntettel. Ezek mind olyan speciálisan pénzügyi típusú büntettek, amelyekkel korábban az adónyomozók, illetve a gazdasági rendőrök foglalkoztak. A jogszabályváltozás kapcsán a testület átvette a folyamatban lévő ügyeket, ami kétszeres ügyszámemelkedést jelentett, egyben a minőségileg is új cselekmények nyomozására hatékony és gyors felkészülést kívánt meg.

A hatáskör kiterjesztése mellett továbbra is kiemelt prioritást kapott az illegális cigarettaforgalmazás elleni hatósági fellépés. Ez a Vám- és Pénzügyőrség valamennyi szakterületétől összehangolt, hatékony intézkedéseket kívánt meg. A bevezetett intézkedések – a külső határszakaszon szigorított jövedéki ellenőrzések, a társhatóságokkal közösen létrehozott bünyfelderítő csoportok munkájának kiterjesztése a keleti határtérségen túl Dél- és Délkelet-Magyarországra is, a mélységi ellenőrzés és a bünyfelderítő munka eszközbeli megerősítése – komoly eredményeket hoztak. Több mint 52 000 esetben derítettünk fel cigarettára elkövetett jogsértést, amely az előző évnél négy százalékkal több, a felderített cigaretta mennyisége 1 436 000 karton, azaz több mint 287 millió szál volt. A

lefoglalt cigaretta teljes mennyiségben megsemmisítésre került. Hatását tekintve ez örvendetesen azt is jelenti, hogy a korábbi kedvezőtlen trendek megfordultak, a jövedéki és a bünygyi szankciók alkalmazása jelentős prevenciót gyakorolt. A feketepiac gyorsan zsugorodott. Míg 2005. májusában 27 %, addig 2006 szeptemberében 11 %, 2006. decemberében pedig már csak 9 % volt az illegális cigarettakereskedelem részaránya. A nemzetközi kapcsolattartás áttekintve elmondható, hogy uniós tagságunk a közvetlen együttműködés irányát jelentősen meghatározta. Kifejezetten jónak és eredményesnek mondható a kapcsolat a szlovák vámnyomozó szervekkel, ugyanakkor mind intenzívebb a szakmai együttműködés valamennyi szomszédos országgal és az EU-tagállamok bűnüldöző szerveivel is. Látványos megnyilvánulása volt azon több milliárd forint elkövetési értékű jogsértés felderítése, mely az importált távol-keleti áruk szabad forgalomba bocsátásához kapcsolódott. A magyar és szlovák vámigazgatás együttműködése e bűnygy felderítésében és az elkövetői kör azonosításában példaértékűnek mondható.

Új jelenségek, új tendenciák a bűnüldöző munkánkban

Június hónap elején a Nemzeti Nyomozó Iroda nemzetközi nyomozócsoportjának információi alapján a Vám- és Pénzügyőrség nyomozó szolgálata több szervvel együttműködve az idei évben a harmadik, pénzügyi bűncselekmények elkövetésére szakosodott bünszervezetet számolta fel. A közel százötven fős, húsz helyszínen egyszerre zajló akció során a bünszervezet tucatnyi tagját fogták el a pénzügyőrök és a rendőrnnyomozók, illetve egy eddig még nem látott méretű „számlagyárat” derítettek fel, továbbá jelentős mennyiségű hamis árut is lefoglaltak. A bünszervezet Budapesten tevékenykedett, de összehangolt akció során több tagját Pest megyében, illetve Győrben sikerült elfogni.

A nemzetközi kapcsolatokkal is rendelkező bünszervezet arra szakosodott, hogy legálisnak tűnő vállalkozásain keresztül értékesített magyarországi kiskereskedelmi üzletláncok részére háztartási kisgépeket, illetve konyhafelszerelési eszközöket. Az adófizetés elkerülése érdekében azonban fiktív számlákat fogadott be egy magyarországi ún. „számlagyártól”, ezzel azt a látszatot keltve, mintha az árut magyarországi gazdálkodótól vásárolta volna meg. Az adóvizsgálatok kijátszása érdekében még az ellenértéket is átutalták a fiktív számlát kiállító részére, amit azután készpénzben visszakaptak. Az Nemzeti Nyomozó Iroda és a Vám- és Pénzügyőrség együttműködésével felderített bünszervezet méreteire jellemző, hogy 2005-től napjainkig csak az egyik vállalkozáshoz kapcsolódóan közel nyolcszáz darab fiktív számla felhasználásával több, mint 260 millió forint ÁFA-t nem fizettek meg. Az előzetes szakértői vélemény alapján 2001-től napjainkig a csoport 12 623 fiktív számlát állított ki ezernyolcszáz vállalkozás részére tizenegy milliárd forintot meghaladó értékben, mely összeg ÁFA-tartalma a két és fél milliárd forintot is meghaladhatja.

A Vám- és Pénzügyőrség – együttműködve az APEH-hel – az ügyben érintett valamennyi vállalkozás könyvelését meg fogja vizsgálni. Az egyik, értékesítést végző cég telephelyén olyan bizonyítékok is előkerültek, melyek arra utalnak, hogy a távol-keleten gyártott termékek egy részére ismert márkák lógóit helyezték fel, ezért a Vám- és Pénzügyőrség vizsgálja, hogy milyen mértékben értékesített a bűnszervezet hamisított, a vásárlók megtévesztésére alkalmas árukat. A nyomozás elrendelése előtt példás nemzetközi, valamint hazai együttműködés folyt a bűnüldöző szervek között, aminek eredményeként a Vám- és Pénzügyőrség MERKUR bevetési egysége, a Nemzeti Nyomozó Iroda, valamint a REBISZ bevonásával a bűnszervezet tizenhárom tagját vette őrizetbe a Vám- és Pénzügyőrség Központi Bűnüldözési Parancsnoksága. Az akció során biztosítási intézkedésként nyolc darab gépjárművet, hatvanhét millió forint értékben valutát, és belföldi fizetőeszközt, valamint jelentős mennyiségű árukészletet foglalt le a Vám- és Pénzügyőrség. A biztosítási intézkedések összes értéke előreláthatóan fedezi a jelenleg ismert, kiesett állami adóbevételeket.

A Vám- és Pénzügyőrség határrendészeti tevékenysége

Az Európai Unió külső határain továbbra is jelentős határvédelmet, hatékony ellenőrzést végzünk a napi munkánk során. A hatékonyság érdekében a szolgálat-szervezés valamennyi eszközét igénybe véve fokozottabbá kellett tenni a határellenőrzéseket. A külső határokhoz kapcsolódó csempészt áruk szállításával, továbbá az illegális migrációval érintett fontosabb szállítási útvonalakon megkívánt ellenőrzési tevékenységet az unió pénzügyi támogatása is segítette. A Schengen Alap a nyomozó szolgálat és a járőr-szolgálat számára járművek és a mindennapi szolgálat teljesítését segítő technikai eszközök beszerzését tette lehetővé, amely mellett 11 határátkelőhely fejlesztésére is sor kerülhetett. A korszerű, schengeni határátlépést biztosító átkelőkön a tehergépkocsi-forgalom 10 %-kal, a vasúti teherforgalom 14 %-kal, az autóbusz-forgalom pedig 5 %-kal emelkedett. A légi forgalomban közlekedők száma 4 %-kal növekedett, ami a nemzetközi közforgalmú repülőterek vonatkozásában közel háromszázezer utast jelent. A kiemelten érzékeny külső határszakaszokon – a szigorú határellenőrzések, a mélységi ellenőrző csoportok határtérségben megnyilvánuló munkája hatására – a személy és személygépkocsi-forgalom mérhetően, vele egyenes arányban az ott megnyilvánuló csempészet volumene nagyságrendekkel csökkent. Ez az ukrán határszakaszon elérte az 50 százalékos visszaesést is. Románia uniós csatlakozása során, a román–magyar belső határszakasz szervezeti struktúráját átalakítottuk, 2007. január 1-jén a vámellenőrzés megszűnt az érintett átkelőkön, de a jövedéki törvény rendelkezései értelmében a cigaretta behozatali korlátok jövedéki ellenőrzése azonban szűrőpróbaszerűen folyamatos.

A madárinfluenzával kapcsolatban, valamint a tulajdonosaik kíséretében lévő madarak harmadik országokból történő mozgásáról, a fogságban élő madarak behozatalára vonatkozó egyes védekezési intézkedésekről elsősorban következő a

EK határozatok rendelkeznek: 2005/749, 2005/759 és 2005/760. A személyes fogyasztásra szánt állati eredetű termékek behozatalát – a madárinfluenza elleni intézkedések mellett – a 87/2005. (X.01.) FVM-PM együttes rendelet is szabályozza.

A járvány megakadályozása érdekében a külső határszakaszainkon fokozott ellenőrzés léptettünk életbe közúton, vasúton és vízen, mely kiterjed a személyes poggyász ellenőrzésére is. Az elvégzett vizsgálatok száma százszázalékos nagyságrendű. A madárinfluenza miatt bevezetett tilalmak mellett fokozott figyelmet kellett fordítani a személyes fogyasztásra szánt egyéb hús és húsipari termékek, tej és tejtermékek harmadik országból az Európai Unió területére nem kereskedelmi forgalomban (utasforgalom) történő behozatalára. Előbbiek csak megfelelő bizonyítvánnyal, állategészségügyi ellenőrzést követően és állategészségügyi zárszolgálatall ellátott határátkelőhelyen szállíthatók. Minden harmadik országból belépő utazótól szóbeli nyilatkozatot követelnek meg a vámhivatalok a behozni kívánt hús- és tejipari termékek tekintetében. A nyilatkozatadást követően a belépő utasok csomagjainak és a gépkocsinak szűrőpróbaszerű, illetve tételes átvizsgálására kerül sor. Amennyiben a vonatkozó rendelkezések hatálya alá eső terméket tartalmaz a személyes poggyász, az utast tájékoztatják, hogy azt harmadik országra önként visszaviheti vagy elkobzásra és megsemmisítésre kerül.

Mobil ellenőrző csoportok

Az unió külső és belső határszakaszainak mélységi ellenőrzésében rendkívül fontos szerepet játszanak a mobil ellenőrzési egységek, a külső határon az áruforgalom utólagos ellenőrzésében, a belső határszakaszon a szállítmányokkal kapcsolatos jogsértések kiszűrésében, de a korrupció elleni harcban és a közúti ellenőrzésekben is. Ez utóbbi keretében közel 95 000 tachográf-ellenőrzést végeztünk 2006-ban, közel 700 különféle szabálytalanság feltárásával. A rendészeti tevékenység eredményességét természetesen a korszerű nyomozati eszközök (titkos információgyűjtés, kamionröntgen, átvilágító berendezések, mobil laboratóriumok, a modern bűnügyi technika, a nyomrögzítéshez alkalmazott korszerű eszközök, fejlett bűnügyi nyilvántartási és informatikai rendszerek, kiterjedt nemzetközi és hazai bűnügyi együttműködés) alkalmazása, valamint a szakterület szervezeti korszerűsítése és személyi megerősítése hivatott biztosítani.

Társhatósági együttműködés

A társhatósági együttműködés a testület és az állami adóhatósággal már hagyományosan jó ellenőrzési és adatkapcsolat kiteljesedett. Az úgynevezett Rapid-egységek (közös APEH–VP munkacsoportok) ellenőrző tevékenysége, az együtt lebonyolított piacellenőrzések, a közös, illetve a testület által önállóan is végzett operatív ellenőrzések, avagy a mindkét adóhatóság ellenőrzési jellegű kockázatelemzési szempontjainak felmérése és kialakítása komoly eredményeket

hozott. 2007. január 1-jétől a vámhatóság jogosultságot kapott a feketemunkavállalás ellenőrzésére. Az adóhatóság és a munkaügyi felügyelőségek együttműködése a felkészülésben is megnyilvánult, mely reményeink szerint jelentős eszközt képvisel majd a munkaerőpiac átláthatóbbá tételében. A Vám- és Pénzügyőrség ellenőrzési tevékenységének palettája rendkívül színes tehát, hiszen a hagyományos vám-, jövedéki és adóhatósági jogkörök mellett a szervezet tevékenysége kiterjed valamennyi, az állami adóhatóság jogkörébe tartozó adónem, illetve a foglalkoztatási szabályok betartásának ellenőrzésére is. Együttműködési megállapodások a szakmai munka hatékonyságát, az átlátható piaci folyamatok erősítését, továbbá az uniós és nemzeti bevételek biztosítását célozza. A 2006. évben tizennyolc ilyen megállapodás jött létre vagy került megújításra a jogszabályi változások, új feladatok, hatáskörváltozás okán, vagy éppen azért, mert az elmúlt évek együttműködési tapasztalatai továbbfejlesztést kívántak az adott területen. A megállapodások egyik körét az ellenőrző hatóságokkal, másik körét az állat- és növény- egészségvédelem tárgykörében érintett szakmai intézetekkel kötött megállapodások alkotják. Több civil érdekképviselői szerv esetében, így a Magyar Vámügyi Szövetséggel, a Magyar Ásványolaj Szövetséggel, a Magyar Dohányipari Szövetséggel, a Vám- Jövedéki és Agrárszolgáltatók Szövetségével pedig a korábbi szerződések újratárgyalása vált szükségessé.

Nemzetközi kapcsolatok

A testület nagy hagyományokra visszatekintő nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkezik. Ennek talán legjelesebb példája, hogy a Vám Világszervezet másodszorra választotta az Európai Régió vezető vámigazgatásává a magyar vám- és pénzügyőrséget, a világszervezet alelnöki funkciójának betöltésével. A Vám Világszervezet 2001 óta Budapesten működteti a térség regionális oktatási központját, ahol rendszeresen a nemzetközileg találkozó és szemináriumok. 2006-ban több vám, jövedéki, nyomozati konferenciának, a Customs 2007 program rendezvényeinek adtunk helyet. Brüsszelben vámattasé, Hágában Europol-szakértő, Bukarestben SECI-összekötő főtanácsos, az EU bizottságában pedig több, a magyar vámszervezettől delegált munkatárs támogatja az uniós, a magyar pénzügyi kormányzat és a vámhatóság munkáját. A Twinning „donori” programok (albán, szlovák Twinning támogatása), az újonnan csatlakozni kívánó országok között a román, illetve a horvát vámigazgatás számára nyújtott felkészítési programok (például határellenőrzési technikák, avagy a vámlaboratóriumi rendszer megerősítése témakörökben) fontos szakmai kihívást, egyben elismerést jelentettek. Emellett részt veszünk az EU különböző bizottságainak, munkacsoportjainak napi tevékenységében. Számos nemzetközi szervezet tagjaként, illetve a hagyományos bilaterális együttműködés keretében operatív avagy információcserére irányuló, illetve partnerségi feladatokat hajt végre a testület. Ez utóbbiak köre tovább bővült, mely nemzetközi jogi keretét teremtette meg az Azerbajdzsán Állami Vámbizottsággal aláírt jegyzőkönyv, a Román

Nemzeti Vámhatósággal a határfogalom ellenőrzése tárgyában aláírt közös nyilatkozat, illetve a Dél-Afrikai Köztársaság Bevételei Szolgálatával kötött egyetértési nyilatkozat. A legális gazdasági tevékenységet erősítő, adatcserét biztosító megállapodások sorában a holland vámigazgatással a szlovák–magyar vámigazgatási adatcsere mintájára 2006-ban megkötött megállapodás kiemelés érdemel, amelyet reményeink szerint más tagállamokkal hasonló tárgyú megállapodások követnek majd. A bűnügyi együttműködés a külföldi, bűnüldözésben érintett társszervekkel, nemzetközi bűnüldöző szervezetekkel hagyományosan jó és aktív. A bűnügyi szakterület a különböző nemzetközi bűnügyi szervek (pl. Europol, SECI, RILO) munkájában vállal aktív részt, úgy az információ-, adat- és tapasztalatcserében, a nemzetközi bűnügyi elemzői munkában, mint az operatív akciókban (a Közös Vámműveletek keretében a Pallas akció, avagy a Containment V., a Fireball, a Hurrikán, a Tate fedőnevű akciók), melyek a különböző bűnüldöző hatóságokkal és szolgálatokkal történő együttműködés megerősítéséhez is hozzájárulnak. Az Európai Csalásellenes Hivatal (OLAF) Magyar Koordinációs Irodája a Vám- és Pénzügyőrség szervezetén belül, önállóan működik. Az iroda készíti az uniós források felhasználása során észlelt szabálytalanságok jelentéseit hazánk teljes viszonylatában. Koordinálja továbbá valamennyi érintett szerv részvételét a különböző, az OLAF tevékenységi körét érintő szakértői csoportokban és bizottságok munkájában.

Záró gondolat

E rövid írással igyekeztem bepillantást nyújtani a Vám- és Pénzügyőrség szerteágazó tevékenységébe. Kiemelve, hogy a Vám- és Pénzügyőrség gazdaságvédelmi tevékenységének célja a feketegazdaság érzékelhető visszaszorítása a kiszámítható, és törvényesen működő gazdasági környezet megteremtése a korszerű vámigazgatás által.